

archeologická situace (Lečbych 2024). Zkoumaný prostor se nachází v severní polovině intravilánu na ulici Osvobození, na které proběhly stavební úpravy v délce cca 300 m. Tento prostor je lemován dvěma vodními toky, levobřežními přítoky řeky Trkmanky – na jihu protéká Panský potok, na severu potok Suchořádká zmla.

V prostoru komunikace byly prozkoumány dvě novověké sídlištní jámy. I přes absenci jakýchkoli movitých nálezů můžeme výraznou jámu kruhového půdorysu považovat za fragment novověké jámy či odpadní jámy. U menší nepravidelné jámy, která však byla porušena dřívějším výkopem kanalizace, je její interpretace nejistá.

Literatura

Lečbych, M. 2024: *Stavební úpravy komunikace ul. Osvobození*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. M-TX-202400517. Uloženo: Archiv ÚAPP Brno. DOI: 10.60585/M-TX-202400517. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202400517>.

Summary

In 2024, during the reconstruction of Osvobození Street in Kobylí (Břeclav District), two early modern settlement features were examined.

Marek Lečbych

Kojetín (okr. Přerov)

„Babiny“, parc. č. 2062/43.

Novověk 1. Cesta. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.3372800N, 17.2709881E

V roce 2019 našel archeolog Muzea Komenského v Přerově, p. o., během preventivní detektorové prospekce při jihozápadním okraji katastrálního území města Kojetín ztrátovou stříbrnou minci raně novověkého stáří. Místo nálezu se nachází v prostoru známé polykulturní lokality v poloze „Babiny“, na parcele č. 2062/43. Jde o mírný svah klesající od vrcholu táhlé terénní vlny směrem jižním k levému břehu říčky Haná a jejímu levostrannému přítoku Měrovickému potoku. Nadmořská výška polohy je 198 m.

V případě mince se jedná o jednostranný fenik bez letopočtu Arnošta Bavorského (1500–1560), který byl od roku 1517 koadjutorem pasovského biskupa a po jeho smrti téhož roku administrátorem diecéze. Fenik byl ražen v letech 1518–1540 v Pasově. Na lici mince je patrné erbovní znamení pasovského biskupství – vlk kráčející vlevo, umístěný ve štítě, nad nímž je písmeno E, znamení je ohraničeno kosočtvercem, rub mince je hladký (Saurma-Jeltsch 1892, č. 1018, T. XV: 448; Kellner 1997,

128, č. 81). Drobná jednostranná ražba nepravidelného oválného střížku má rozměry 14 × 11,5 mm a hmotnost 0,34 g (obr. 25).

Ztrátová mince může souviset s provozem na zaniklé cestě (parc. č. 2062/24), jejíž trasa probíhala tratí „Babiny“ a v obilouku se stáčela směrem severovýchodním ke Kojetínu, jak je patrné na mapě I. vojenského mapování z 2. poloviny 18. století.

Literatura

Saurma-Jeltsch, H. von 1892: *Die Saurmische Münzsammlung deutscher, schweizerischer und polnischer Gepräge*. Berlin: Ausgabe Weyl.

Kellner, H.-J. 1997: *Die Münzgeschichte des Hochstifts Passau. Ein Katalog der Münzen und Medaillen*. Süddeutsche Münzkataloge, Band 6. Stuttgart: Verlag der Münzen- und Medaillenhandlung.

Summary

In 2019, a small silver coin – a Pfennig of Ernest of Bavaria (1500–1560), administrator of Passau – was found during a metal detector survey in the ‘Babiny’ field (Kojetín cadastral area, Přerov District). The find can be dated to the first half of the 16th century (Fig. 25).

Zdeněk Schenk

Komňa (okr. Uherské Hradiště)

Hrádek; zřícenina hradu Zuvačov/Komňa, parc. č. 2861/2.

Vrcholný středověk – novověk. Hrad. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 48.9879150N, 17.7891186E

V roce 2020 byl paní J. Poláškovou předán k dokumentaci kostěný předmět středověkého stáří, který byl nalezen při povrchovém sběru v areálu zříceniny hradu Zuvačov (v některých pramenech jako hrad Komňa) při jihozápadním okraji katastrálního území obce Komňa.

Místo nálezu se nachází ve svažitém terénu hradního jádra situovaného na vyvýšeném konci krátké ostrožny Hrádek, jednoho z bělokarpatských hřebenů na levobřežní straně říčky Koménka, která je levostranným přítokem Olšavy. Nadmořská výška nálezové polohy činí 455–501 m.

V případě tohoto kostěného předmětu se jedná o astragal, který byl zhotoven z proximálního prstního článku (*phalanx proximalis*) dospělého jedince tura domácího. Na dorzální straně je článek opatřen dvěma okrouhlými otvory, jedním na straně laterální (obr. 26). Celková délka činí 58 mm, maximální šířka 29 mm, hmotnost 33 g. Popisovaný exemplář z areálu hradu Zuvačov lze zařadit mezi astragaly, jejichž otvory byly záměrně vyplněné olovem.

Původní funkce astragalů – hracích kůstek – bývá spojována s divinačními praktikami. Ve středověku tyto drobné předměty patrně sloužily jako dětské hračky. K tomuto účelu byly kůstky různě upravovány vyleštěním, vyznačením hodnoty v podobě bodů, vyvrtáním otvorů, v některých případech jejich vylitím olovem. Soubor kostěných předmětů, jehož část byla interpretována jako astragaly, pochází například z výzkumu na náměstí Republiky v Praze, kde byly tyto artefakty datovány do 2. poloviny 13. století (Čechura, Vyšehrad 2008, 728, 736–738, obr. 13, tab. 1).

Nestratifikovaný exemplář astragalu z hradu Zuvačova, jehož otvory jsou vyplněné olovem, lze rámcově datovat do doby existence tohoto šlechtického sídla, tedy od 2. poloviny 13. století do doby předpokládaného zániku v 1. polovině 15. století (Kohoutek 1989, 74; 1995, 43; Janiš et al. 2018, 286–290).

Obr. 25. Kojetín. Stříbrný fenik pasovského administrátora Arnošta Bavorského (1500–1560). Foto Z. Schenk.

Fig. 25. Kojetín. Silver Pfennig of the Passau administrator Ernest of Bavaria (1500–1560). Photo by Z. Schenk.

